

Stokken kommunes ordførere

2. Andres Haugmoen. 1/7-1921-31/12-1922

Av Kåre Engbråthen

Andres Haugmoen ble Stokken kommunes andre ordfører. Dette skjedde midt i en valgperiode som følge av at ordfører Guttorm Fløistad ble utnevnt til virkelig lensmann fra juli 1921 og måtte (etter daværende kommunelover) fratre formannskapet og slutte som ordfører. Kommunens første varaordfører, Andres Haugmoen, rykket opp som ordfører (fra 1/7-1921). Både Fløistad og Haugmoen var valgt inn på Det Norske Arbeiderpartis liste ved valget i 1919. Men da partiet ble splittet som følge av striden om de såkalte «Moskva-teser» (Jfr. Stokken nr. 2, s. 31, og Stokken nr. 3, s. 43), og Norges Sosialdemokratiske Parti ble dannet 1. mars 1921, gikk storparten av partigruppen med Fløistad og Haugmoen i spissen over i det nye arbeiderpartiet. Resultatet av kommunevalget i 1922 vil vi komme tilbake til ved presentasjon av kommunens neste ordfører.

Andres Haugmoen er født 12. januar 1884 i Telemarksbygda Heddal. Foreldrene Anne og Halvor Haugmoen drev et gårdsbruk ikke langt fra Heddal Stavkirke. Som den eldste i en søskenflokk på 9 falt det naturlig at han allerede fra barnsben av måtte ta sin del av arbeidet. Etter konfirmasjonen fikk han jobb i en av stedets forretninger, og der ble han i to år. Unge Andres var kunnskapshungrig, men skolegang kostet penger. Han kom først inn på Notodden ungdomsskole. Da han var 18 år gammel ble han opptatt som elev ved underoffiserskolen i Kristiansand - og her var undervisning og opphold gratis. Etter tre år senere å ha fullført skolen, dro han tilbake til heimbygda, og arbeidet en tid som handelsbetjent (lensmannsbetjent).

Men utferdstrangen ble for stor, så i 1907 dro han til Rjukan hvor han begynte på Vemork, og der ble han i nærmere fem år. Nå fikk han til fulle bruk for det han hadde lært på underoffiserskolen. Han fikk jobb som stikningsformann under ledelse av ingeniør Paus, et arbeid som bl.a. gikk ut på å nivellere kraftledninger fra Vemork til Såheim (Rjukan).

Våren 1912, da Haugmoen var 28 år, fikk han høre at det skulle anlegges to større fabrikker på Sørlandet, nærmere bestemt i Arendalsdistriktet. Han hadde fullført sitt arbeid på Rjukan, og tiden var inne for nye oppgaver. Søknad ble sendt til Arendals Fossekompani ved direktør C.W. Eger (Arendal Smelteverks første styreformann), og etter en ukes tid kom det beskjed om at han kunne melde seg for ingeniør Brinck i Arendal. Etter å ha arbeidet en kort tid på Bøylefoss, kom han til Eydehavn - eller Næs, som det den gang het - den 25. april 1912. På en

av Næs-gårdene fikk han husvær hos Bergitte og Henrik Johnsen i «bygdas eldste hus» På nabogården bodde 19 år gamle Berga Henriksen, som han senere ble gift med.

Etter halvannet år som anleggsarbeider på Arendal Smelteverk, ble Haugmoen tilbudt fast jobb i fabrikk. Han valgte imidlertid Nitriden der han begynte i fast jobb 1. august 1913. Og på Nitriden ble han til han gikk av som pensjonist 36 år senere.

På Eydehavn slo Andres Haugmoen seg til ro. Som nevnt giftet han seg med Berga Henriksen, og de fikk flere barn. I 1952 ble han enkemann.

I 1966 var Andres Haugmoen til stede ved avdukingen av Sam Eydes bauta ved Moland Rådhus. Senere samme år fortalte han til «Nitridposten»: «Jeg var vel så omtrent den eneste til stede borte i Rådhuset nå i høst som også var med den 12. juli 1913 da fru Eyde døde stedet til Eydehavn. Og såmenn hadde jeg en meget viktig jobb ved den anledning: Jeg hadde fått strengt pålegg om å holde champagnen passende temperert til festdeltakerne skulle skåle for stedets nye navn.»

Andres Haugmoen, ordfører i Stokken fra juli 1921 til nyttår 1922/23, døde i 1972.